

Remissvar Ds 2018:11 Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen

Sammanfattande synpunkter

Sveriges Kvinnolobby tillbakavisar utredningens förslag till ny lag om kirurgiska ingrepp i könsorganen för barn under 18 år. Sveriges Kvinnolobby ser allvarligt på att utredningen lägger fram lagförslag om kirurgiska ingrepp på barn som är svåra eller omöjliga att ändra senare i livet när det saknas tillräckliga vetenskapliga underlag om könskirurgi som behandlingsmetod för barn som lider av könsdysfori.

Sveriges Kvinnolobby är kritiska till att utredning och promemoria saknar ett jämställdhetsperspektiv. Trots att lagförslaget handlar om kön och könsnormer, saknas sakkunskap och överväganden om hur det ojämsställda samhället och dess snäva könsroller påverkar barn som ifrågasätter sin könsidentitet och deras hälsa. Utredningen diskuterar inte heller det faktum att en övervägande majoritet (3 av 4 sökande vid Astrid Lindgrens barnsjukhus) som söker behandling för könsdysfori är unga tjejer.¹ Att statistiken visar att 80 procent av de barn som ifrågasätter sin könsidentitet före puberteten kommer att vilja stanna i sitt tillskrivna kön senare i livet är inte heller något som problematiserats eller vägts in i förslaget som läggs fram i promemorian.

Sammanfattningsvis finns en rad allvarliga brister i promemorian varför lagförslaget om kirurgiska ingrepp i könsorgan och avlägsnande av könskörtlar samt sterilisering av barn inte kan tillstyrkas.

Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen

Sveriges Kvinnolobby ser med oro på att förslag om kirurgiska ingrepp i könsorganen hos barn föreslås när det råder stora frågetecken kring den stora ökning av könsidentitetsutredningar bland barn som skett. Astrid Lindgrens barnsjukhus har sett en ökning på 100 procent per år under de senaste åren och forskarna på området frågar sig vad den stora ökningen beror på. Något som framkommit är att flickor med autismspektrumdiagnoser är starkt överrepresenterade (26 procent jämfört med 2,5 procent i befolkningen i övrigt). Även andra diagnoser är överrepresenterade bland personer som lider av könsdysfori, orsakerna till och konsekvenserna av detta är ännu inte kända för forskningen.

Statistiken visar också att 80 procent av de barn som ifrågasätter sin könsidentitet innan puberteten kommer att vilja stanna i sitt tillskrivna kön senare i livet. Denna omständighet

¹ Louise Frisé, Olle Söder & Per-Anders Rydelius, "Kraftig ökning av könsdysfori bland barn och unga", *Läkartidningen*, 09-10/2017

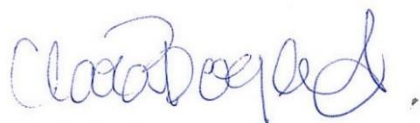
behöver utredas vidare. Vi kan konstatera att personer som genomgått könskorrigering ingrepp men senare ångrat detta är en växande grupp, både internationellt och i Sverige. Det saknas uppföljande studier på den grupp som genomgått s.k. *detransition*.²

Det är vanligt att barn och unga vantrivs med sina kroppar. Normerna för hur du ska bete dig och se ut som tjej eller kille är snäva, och för de som inte lever upp till normerna är priset ofta högt. Här behövs ytterligare forskning kring hur det ojämsställda samhället och dess snäva könsroller påverkar barn som ifrågasätter sin könsidentitet och vilka åtgärder som i så fall kan behövas för att förändra dessa roller snarare än barnens kroppar.

Sveriges Kvinnolobby delar Barnombudsmannens kritik av förslagen i SOU 2014:91 *Juridiskt kön och medicinsk könskorrigering*, att det saknas kunskap grundad i forskning och beprövad erfarenhet om vad som är barns bästa i fråga om ingrepp på personer under 18 år.³ Vi vill även hänvisa till FN:s Barnrättskommitté som påpekar att alla fördelar med en behandling måste vägas mot alla tänkbara risker och biverkningar om resultatet av en behandling är osäker. Vidare menar FN:s Barnrättskommitté att man vid bedömningen av barnets bästa måste ta hänsyn till att barnets behov kan utvecklas över tid och även se till barnets framtida behov, och att beslutsfattare därför bör undvika att ta oåterkalleliga beslut.⁴

Sveriges Kvinnolobby anser att de brister som framkom i utredningen SOU 2014:91 inte har åtgärdats och konstaterar att det fortfarande saknas grundläggande kunskap om kirurgiska ingrepp på barn med könsdysfori. Detta är särskilt problematiskt mot bakgrund av den drastiska ökningen av könsidentitetsutredningar bland barn, överrepresentationen av tjejer, osäkerheten om behandlingsmetodens effekt liksom korrelationen med andra diagnoser. Att öppna för kirurgiska ingrepp i könsorganen på barn, trots de osäkerheter som forskningen pekar på vore oansvarigt och kan få allvarliga konsekvenser för barn och unga.

Stockholm 2018-06-21

Clara Berglund, generalsekreterare

Sveriges Kvinnolobby

Karlbergsvägen 86a

113 35 Stockholm

Telefon: 08-33 52 47

info@sverigeskvinnolobby.se

www.sverigeskvinnolobby.se

² Roberto D'Angelo "Psychiatry's ethical involvement in gender-affirming care", *Australasian Psychiatry* Maj 2018

³ SOU 2014:91, Särskilt yttrande av experten Elin Olsson, Barnombudsmannen, s. 331ff

⁴ Ibid, Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr. 14 om Barnets rätt att få sitt bästa satt i främsta rummet. 2013